

**Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland
hoofdzakelijk in 1963**

door

S. J. VAN OOSTSTROOM en TH. J. REICHGELT

(Rijksherbarium, Leiden)

In de eerste zeven jaargangen van het tijdschrift *De Levende Natuur*, die verschenen in de jaren 1896 tot 1903, stelde H. Heukels een aantal lijsten samen van de in die tijd bekende vindplaatsen van Nederlandse hogere planten. In aansluiting hierop begon hij in de 2e jaargang met de publicatie van lijsten, die nieuwe vindplaatsen van zeldzame soorten en voor ons land geheel nieuwe soorten bevatten. Deze werden door hem voortgezet tot in deel 36 (1932), in welk jaar hij besloot, wegens zijn hoge leeftijd, het werk over te dragen aan de bekende floristen Ir. A. W. Kloos Jr. en W. H. Wachter. Deze beiden verzorgden de lijsten in de delen 37 (1933) tot en met 47 (1943). Na een onderbreking als gevolg van de oorlogsomstandigheden zette Kloos, daar Wachter in 1946 overleden was, de publicatie eerst alleen voort in deel 51 (1948) en daarna, van deel 52 (1949) af tot en met deel 55 (1952) samen met Dr. S. J. van Ooststroom. Na de dood van Kloos in 1952 vervolgde Van Ooststroom de samenstelling der lijsten, ook eerst alleen en sinds deel 57 (1954) samen met Th. J. Reichgelt. De laatste van deze lijsten verschenen in *De Levende Natuur* deel 66 (1963). In overleg met de redactie van genoemd tijdschrift zullen zij van nu af gepubliceerd worden in *Gorteria*. Het komt ons voor dat zij hier beter op hun plaats zijn, daar onder de lezers van *Gorteria* waarschijnlijk een groter aantal belangstellenden in deze materie aangetroffen zal worden, dan onder de abonné's op *De Levende Natuur*.

In plaats van de beide lijsten, die sinds vele jaren werden gepubliceerd, nl. een van nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten en een van voor de Nederlandse flora geheel nieuwe taxa, zal voortaan alleen de eerste verschijnen. Nieuwe aanwinsten voor de flora zullen, zoals dit reeds in *Gorteria* gebruikelijk was, in afzonderlijke artikelen worden gepubliceerd, waardoor zulke aanwinsten naar onze mening beter tot hun recht zullen komen.

De volgende afkortingen zijn gebruikt voor vaak in de lijst voorkomende vindders: (B.) voor Prof. Dr. D. Bakker te Haren, Gr.; (Bo.) voor Joh. Bolman te Amsterdam; (M.T.J.) voor M. T. Jansen te Veenendaal; (de J.) voor Prof. Dr. S. E. de Jongh te Leiden; (K.) voor J. H. Kern te Leiden; (de Kl.) voor J. A. E. de Kleuver te Veenendaal; (M.) voor Dr. F. M. Muller te Ede; (v.d.P.) voor D. T. E. van der Ploeg te Sneek; (R.) voor Th. J. Reichgelt te Leiden; (S.) voor S. Segal te Amsterdam; (Unio) voor Excursie van de Commissie voor het Floristisch Onderzoek van Nederland.

Opgaven van adventieven zijn met adv. aangeduid; die van verwilderde planten met verw.

De in de lijst genoemde vondsten bevinden zich voor verreweg het grootste deel in de collectie van het Rijksherbarium.

Als steeds houden de samenstellers zich aanbevolen voor toezending van materiaal en opgave van vindplaatsen, in beide gevallen met nauwkeurige vermelding van de naam van de vinder en de datum van de vondst, aan hun adres: Rijksherbarium, afd. Nederland, Nonnensteeg 1, Leiden.

Isoëtes lacustris L.; IJzeren Man bij Vught, op ca. 1.50 m diepte, samen met veel *Littorella uniflora* (L.) Aschrs., juli 1963 (J. Noest).

Lycopodium annotinum L.; Zuidwolde, Dr., bij het Meeuwenveen ten N. van Oud-Avereest, aug. 1963 (E. E. van der Voo). Zie *Gorteria* 2, 1964, p. 4.

Asplenium trichomanes L.; Rhenen, tuinmuur Remmerstein, okt. 1963 (de Kl.); Hellevoetsluis, steenstortplaats, juni 1963 (opgave C. Sipkes).

Cyrtomium falcatum (L.f.) Presl; Middelburg, kademuur aan de Turfkade, verw., mei 1963 (A. de Visser).

Parietaria officinalis L.; Wassenaar, Raaphorst, bij boerderij, okt. 1963 (C. Smeenk).

Polygonum pensylvanicum L.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., okt. 1963 (M.); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., okt. 1963 (Bo. & H. H. Prell).

Rumex crispus L. × *R. hydrolapathum* Huds. (*R.* × *schreberi* Hausskn.); Kijkduin, Z.-H., aan sloot langs de Weindaelweg, aug. 1963 (de J., K. en R.).

Rumex crispus L. × *R. palustris* Sm. (*R.* × *areschougii* Beck); Dodewaard, uiterwaard aan de Waal, juli 1963 (Unio); Lienden, Gld., uitgraving in de Marschpolder, juli 1963 (Unio).

Rumex hydrolapathum Huds. × *R. obtusifolius* L. (*R.* × *weberi* Fischer-Benzon); Slikkendam bij Noorden, waterkant, juli 1963 (K.); Kijkduin, Z.-H., aan sloot langs de Weindaelweg, aug. 1963 (de J., K. en R.).

Rumex obtusifolius L. × *R. palustris* Sm. (*R.* × *steinii* Becker); Boven-Leeuwen, uiterwaard, juli 1963 (Unio).

Rumex stenophyllus Ledeb.; Druten, ruige plaats bij steenfabriek „De Bosoven”, adv., juli 1963 (Unio).

- Rumex triangulivalvis* (Dans.) Rech. f.; Doesburg, IJseloever, ingeburgerd, juni 1963 (R.); Amerongen, bij het veer naar Eck en Wiel, adv., juli 1963 (Unio).
- Chenopodium berlandieri* Moq.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio).
- Chenopodium giganteum* Don; Wageningen, stortplaats in de Koebongerd, adv., okt. 1963 (M.).
- Chenopodium hircinum* Schrad.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., okt. 1963 (M.); Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio); Amerongen, loswal bij het veer, adv., sept. 1963 (de Kl.).
- Corispermum leptopterum* (Aschrs.) Iljin; op een zandbult in de Noordoostpolder, adv., okt. 1963 (A. C. Boer).
- Kochia scoparia* (L.) Schrad. f. *pubescens* (Fenzl) Aellen; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., okt. 1963 (M.).
- Salsola kali* L. var. *tenuifolia* Tausch; Wormerveer, terrein van de oliefabriek „De Toekomst”, adv., sept. 1963 (J. de Gast).
- Amaranthus blitoides* S. Wats.; Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., okt. 1963 (Bo.).
- Amaranthus hybridus* L.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, juli 1963 (Unio); Maarn, zandafgraving, adv., aug. 1963 (de Kl.).
- Amaranthus spinosus* L.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., sept. 1963 (M.).
- Montia fontana* L. subsp. *rivularis* (C. C. Gmel.) Schuebl. & Mart.; Leiden, spontaan in tuin, mei 1961 (Prof. Dr. R. Hegnauer & de J.). Zie *Gorteria* 1, 1963, p. 131.
- Agrostemma githago* L.; ten Z. van Harlingen, berm van nieuwe weg, adv., juli 1963 (v.d.P.); Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., sept. 1963 (Bo.); bij Maassluis, weg-rand, adv., juni 1963 (Mej. H. Solleveld).
- Silene conoidea* L.; Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., juli 1963 (Bo.).
- Stellaria nemorum* L.; Biesbosch, Deneplaat, op vochtige klei, onder wilgen, mei 1963 (Mej. H. Solleveld).
- Vaccaria pyramidata* Med.; Wormerveer, terrein van de oliefabriek „De Toekomst”, adv., aug. 1963 (J. de Gast); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., sept. 1963 (Bo.).
- Euphorbia lathyris* L.; Amerongen, Veerweg, adv., aug. 1963 (de Kl.).
- Euphorbia uralensis* Fisch. ex Link; Schiermonnikoog, in rietmoeras tegen duin, adv., juni 1963 (B.).
- Ceratophyllum submersum* L.; Rottum, gem. Kantens, Gr., in brede sloot met stilstaand, zwak zilt water, bedekt met voornamelijk *Lemna gibba* L., 1963 (C. Monod de Froideville); tussen Tjummarum en Dongjum, in sloot, juli 1963 (v.d.P.); Ameland, bij Nes, in door riet omzoomde poel en in poldersloot, aug. 1963 (K. Beukema).
- Fumaria boraei* Jord.; Darthuizen, gem. Leersum, ingeburgerd op kwekerij, juni 1963 (M. T. J. & de Kl.).
- Meconopsis cambrica* (L.) Viguiet; Veenklooster, vuilstortterrein, verw., aug. 1963 (v. d. P.).
- Arabis caucasica* Willd.; als de vorige soort.

- Brassica juncea* (L.) Czern.; Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., 1963 (opgave H. H. Prell).
- Cardamine pratensis* L., met gevulde bloemen; tussen Kethel en Vlaardingen, mei 1963 (Mevr. L. J. Blanche Koelensmid-v. d. Weerd).
- Cardaminopsis arenosa* (L.) Hayek; Hellevoetsluis, op steenblokken bestemd voor de Deltawerken, adv., mei 1963 (C. Sipkes).
- Crambe maritima* L.; tussen bunkerresten bij het strand van Nieuw-Helvoet, aug. 1963 (P. Verwey); bij het Quackjeswater, Voorne, in de zeeleep, 1963 (W. van Solen, opgave C. Sipkes), zie *Gorteria* 1, 1963, p. 152; voormalige Sophiapolder, Noord-Beveland, aug. 1962 (W. G. Beeftink), zie *Gorteria* 2, 1964, p. 17.
- Diplotaxis eruroides* (L.) DC.; 's-Gravenhage, wetensch. tuin in het Zuiderpark, adv., al sedert enige jaren, juni 1963 (C. Swennen).
- Eruca vesicaria* (L.) Cav.; Leiden, aan de Boerhaavelaan, adv., juni 1963 (de J.).
- Lepidium latifolium* L.; Franeker, langs een kanaal, aug. 1956 (v. d. P.).
- Lepidium perfoliatum* L.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio).
- Lepidium virginicum* L.; Deurne, op erf van kasteelboerderij, adv., aug. 1963 (W. Iven).
- Lobularia maritima* (L.) Desv.; Rhenen, ruderaal terrein, verw., juli 1963 (Unio).
- Neslia paniculata* (L.) Desv.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio); Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio).
- Rapistrum rugosum* (L.) All.; Ochten, aan de Waaldijk, adv., juli 1963 (Unio); Rhenen, Veerweg, adv., sept. 1963 (de Kl.); Amerongen, wegrand, adv., juli 1963 (Unio); Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., sept. 1963 (Bo.).
- Rorippa austriaca* (Crantz) Besser; Druten, ruige plaats bij steenfabriek „De Bosoven”, adv., juli 1963 (Unio).
- Viola canina* L., met witte bloemen; Brummen, langs de Imboschweg, mei 1963 (A. J. Peters).
- Sedum spurium* Bieb.; Overberg, wegberm bij Heuvelse Steeg, gem. Amerongen, verw., juni 1963 (de Kl.).
- Tillaea muscosa* L.; Darthuizen, gem. Leersum, spontaan in kwekerij, juni 1963 (M. T. J.).
- Aronia arbutifolia* (L.) Pers.; Renswoude, bos ten Z.O. van het dorp, bij „De Hof”, verw., juli 1963 (Unio).
- Duchesnia indica* (Andr.) Focke; Drachten, in tuin bemest met afval uit een kippenhok, adv., dec. 1963 (Mej. A. R. Meijer).
- Physocarpus opulifolius* (L.) Maxim.; Rhenen, op de helling van een afgraving bij de kalkzandsteenfabriek Vogelenzang, verw., juli 1963 (Unio).
- Potentilla norvegica* L.; op braakland ten N. van de Gerritsfles bij Kootwijk, adv., aug. 1963 (M.); Dodewaard, in uiterwaard van de Waal, adv., juli 1963 (Unio); Maarsbergen, wegberm, adv., aug. 1963 (de Kl.).
- Potentilla recta* L.; Oud Leusen, Ov., wegrand, adv., aug. 1963 (A. Goutbeek).
- Rosa multiflora* Thunb.; Veenendaal, verw., 1963 (M. T. J.).
- Glycine soja* (L.) Sieb. & Zucc.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio).

- Lathyrus aphaca* L.; Beek, Montferland, wegrand, adv., 1963 (W. Anema).
- Lathyrus hirsutus* L.; Maarn, zandafgraving, adv., aug. 1963 (de Kl.); Leiden, opgespoten terrein bij het station, adv., aug. 1963 (de J.).
- Lathyrus sylvestris* L.; Diessen, N.-Br., dijk van het Wilhelminakanaal, juli 1962 (H. A. van der Aa).
- Ornithopus compressus* L.; Bourtange, adv. met graszaad, sept. 1957 (J. M. Duiven).
- Tetragonolobus maritimus* (L.) Roth; Kunderberg, gem. Voerendaal, O.K.W.-reservaat op krijthelling, adv.?, juni 1963 (P. Hessel).
- Trifolium alexandrinum* L.; tussen Gorinchem en Sliedrecht, wegberm, adv. of verw., sept. 1963 (B.).
- Trifolium aureum* Poll.; Bourtange, op akker, adv., juli 1957 (J. M. Duiven).
- Trifolium hybridum* L. var. *parviflorum* Čelak.; Leiden, opgespoten terrein bij het station, aug. 1963 (de J.).
- Vicia grandiflora* Scop.; Maarn, zandafgraving, adv., aug. 1963 (de Kl.).
- Epilobium adenocaulon* Hausskn.; Zaltbommel, ruderaal terrein, aug. 1963 (de Kl.).
- Epilobium inornatum* Melville; Ede, spontaan in tuin, aug. 1962 (M.).
- Epilobium palustre* L. × *E. parviflorum* Schreb. (*E. × rivulare* Wahlenb.); de Helrib, tussen Wageningen en Veenendaal, juli 1963 (Unio).
- Oenothera laciniata* Hill; Rhenen, wegrand, adv., juli 1963 (Unio).
- Abutilon theophrasti* Med.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., sept. 1963 (M. T. J. & de Kl.).
- Hibiscus trionum* L.; Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio).
- Geranium pratense* L.; Onnen, Gr., stationsemplacement, aug. 1963 (opgave G. H. Rietveld).
- Rhus typhina* L.; Rhenen, op de helling van een afgraving bij de kalkzandsteenfabriek Vogelenzang, verw. en zich uitbreidend, juli 1963 (Unio); boswachterij Dorst, N.-Br., op een drietal plaatsen, enige exx., 1962 (opgave C. van Alphen).
- Parthenocissus quinquefolia* (L.) Planch.; Ommen, Het Laar, verw., aug. 1963 (de J.); Rhenen, holle weg bij watertoren de Koerheuvel, vele exx. verw., juli 1963 (Unio); Overveen, landgoed Koningshof, massaal verw. in open duinterrein, juni 1963 (Bo.).
- Angelica archangelica* L.; Oostmahorn, bij werkhaven van de Lauwerszee-werken, enkele jonge planten, aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.); Rhenen, Rijnsoever, juli 1963 (Unio).
- Bifora radians* Bieb.; tussen Westerlee en Maasdijk, droge, zonnige wegkant, adv., juni 1963 (Mej. H. Solleveld).
- Coriandrum sativum* L.; Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio).
- Levisticum officinale* Koch; Ede, langs de spoorlijn, verw., juli 1963 (de Kl.).
- Oenanthe lachenalii* C. C. Gmel.; West-Terschelling, Groene Strand, aug. 1963 (opgave Mevr. F. E. de Feyfer-Teutelink).
- Peucedanum carvifolia* Vill.; tussen Goedereede-haven en Stellendam, juni 1963 (C. Sipkes).
- Erica scoparia* L.; Texel, Hoornder Slag, 2 exx., aug. 1963 (G. J. de Haan en W. A. Luynenburg). Zie *Gorteria* 1, 1963, p. 164.

- Calystegia sepium* (L.) R. Br., met diep ingesneden 5-slippige bloemkroon; Renswoude, aan de Rijkstraatweg tegenover „De Hof”, juli 1963 (de Kl.).
- Ipomoea hederacea* Jacq.; Maarn, zandafgraving, adv., aug. 1963 (de Kl.); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., sept. 1963 (H. H. Prell); id., okt. 1963 (Bo.).
- Cuscuta campestris* Yuncker; Noordoostpolder, op *Daucus carota* L., adv., sept. 1963 (Plantenziektenkundige Dienst).
- Amsinckia menziesii* (Lehm.) Nels. & Macbr.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio); Blauwkapel, bouwterrein, adv., juni 1963 (H. A. van der Aa); Rockanje, op fazantenvoerplaats, adv., juni 1963 (C. Sipkes).
- Lappula squarrosa* (Retz.) Dum., met bleekblauwe bloemen; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio).
- Pentaglottis sempervirens* (L.) Tausch ex Bailey; Bilthoven, terrein van het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid, verw. of adv., mei 1963 (Dr. J. D. van Ramshorst).
- Datura ferox* L.; Aalten, in tuin van een zaadhandel, adv., 1963 (Doornink).
- Nicotiana alata* Link & Otto; Wageningen, stortplaats in de Koebongerd, verw., aug. 1963 (M.).
- Nicotiana alata* Link & Otto $\times$ *N. forgetiana* Hemsl. (*N.* $\times$ *sanderiae* Sander); Wageningen, stortplaats in de Koebongerd, verw., aug. 1963 (M.).
- Solanum nitidibaccatum* Bitter; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., aug. 1963 (M. T. J. & de Kl.).
- Solanum rostratum* Dunal; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio).
- Solanum triflorum* Nutt.; Wormerveer, bij brug over de Zaan, adv., aug. 1963 (J. de Gast).
- Digitalis lanata* Ehrh.; bij het Wijchense Ven, wegberm van de dam door het ven, ca. 100 bloeiende exx. en tientallen bladrozetten; waarschijnlijk overblijfsel van vroegere cultuur, juni 1963 (H. Mooi).
- Limosella aquatica* L.; infiltratiegebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen, in drooggevallen kwelplasjes, sept. 1963 (G. Londo). Zie *Gorteria* 2, 1964, p. 1.
- Linaria bipartita* (Vent.) Willd.; Rhenen, Achterbergse straatweg, verw., juni 1963 (de Kl.); Overberg, gem. Leersum, spoordijk bij De Haar, verw., juni 1963 (de Kl.).
- Veronica anagallis-aquatica* L. $\times$ *V. catenata* Pennell (*V.* $\times$ *lackschewitzii* Keller); Renswoude, bij fort Daatselaar, in de Lunterse beek, 1962 (M. T. J.); juli 1963 (Unio); mond van de Eem, juli 1954 (W. Vink). Zie *Gorteria* 1, 1963, p. 119.
- Veronica filiformis* Sm.; Warmond, bij boerderij „Hoge Weide”, verw., juli 1950 (M. Jacobs).
- Ballota nigra* L. subsp. *nigra*, ook met witte bloemen; Doesburg, aan de haven, adv., juli 1963 (M.).
- Lamium maculatum* L., met lila-rose bloemen met tamelijk vlakke bovenlip; Velsen-Z., samen met typische exx., mei 1963 (Dr. P. W. Leenhouts).
- Physostegia virginiana* (L.) Benth.; Akkrum, oprit van nieuwe rijksweg, verw., aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.).
- Salvia pratensis* L.; spoordijk Kapelle-Kruiningen, enkele exx., adv. of verw., juni 1963 (B. J. J. R. Walrecht).

- Ligustrum vulgare* L., met strogele bloemen; Kennemerduinen, tussen Jachtlust en de zee, juli 1963 (C. Sipkes).
- Asperula arvensis* L.; Rhenen, ruderaal terrein, adv., juli 1963 (Unio).
- Lonicera tatarica* L.; Wolfheze, langs spoorlijn, verw., juli 1963 (de Kl.).
- Campanula latifolia* L.; Beesd, bos van Marienwaard, verw., juli 1963 (M.).
- Campanula patula* L.; Dodewaard, uiterwaard aan de Waal, juli 1963 (Unio).
- Campanula persicifolia* L.; Hellevoetsluis, bij depot van steenblokken voor de Delta-werken, adv., 1963 (opgave C. Sipkes). Zie *Gorteria* 1, 1963, p. 152.
- Achillea ptarmica* L., met gevulde hoofdjes; Doesburg, haven, verw., juli 1963 (M.).
- Ambrosia artemisiifolia* L.; Amerongen, Veerweg, wegberm, adv., aug. 1963 (de Kl.); Rhenen, bij de Rijnbrug, adv., sept. 1963 (de Kl.); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., sept. 1963 (Bo., H. H. Prell).
- Ambrosia trifida* L.; Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio).
- Anthemis tinctoria* L.; Wijgeest, gem. Kollumerland en Nieuw Kruisland, vuilstortterrein, adv., aug. 1963 (v. d. P.).
- Artemisia absinthium* L.; Veenklooster, vuilstortterrein, adv., aug. 1963 (v. d. P.).
- Artemisia biennis* Willd.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., sept. 1963 (M. T. J. & de Kl.); id. (M.).
- Carduus crispus* L. × *C. nutans* L. (*C.* × *polyacanthus* Schleich.); Ammerzoden, Maasdijk, aug. 1963 (de Kl.). De opgave van Wageningen in de *Levende Natuur* 66, 1963, p. 187 is onjuist; dit moet zijn Remmerden, gem. Rhenen.
- Centaurea solstitialis* L.; Leiden, Boerhaavelaan, adv., aug. 1963 (de J.).
- Chrysanthemum maximum* Ramond; Akkrum, berm van oprit naar nieuwe rijksweg, verw., aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.).
- Cirsium dissectum* (L.) Hill × *C. palustre* (L.) Scop. (*C.* × *spurium* Delastre); Schiermonnikoog, aan de Reddingsweg, aug. 1963 (B.).
- Cirsium oleraceum* (L.) Scop.; Baarle-Nassau, aan het „Merkske”, ten Z. van Ulicoten, talrijk, aug. 1963 (J. W. C. Entrop).
- Doronicum willdenowii* Rouy; Veenklooster, vuilstortterrein, verw., aug. 1963 (v. d. P.).
- Helianthus tuberosus* L. var. *subcanescens* Gray; Wageningen, stortplaats in de Koebongerd, verw., aug. 1963 (M.).
- Hieracium aurantiacum* L.; Rhenen, berm van de Cuneraweg, verw., juli 1963 (de Kl.); Overlangbroek, op het kerkhof, verw., aug. 1963 (J. B. M. Frencken & de Kl.).
- Inula helenium* L.; Wageningen, stortplaats in de Koebongerd, verw., juli 1963 (M.).
- Iva xanthiifolia* (Fresen.) Nutt.; Amerongen, loswal bij het veer, adv., juli 1963 (de Kl.); Wormerveer, terrein van de oliefabriek „De Toekomst”, adv., aug. 1963 (J. de Gast).
- Picris echioides* L.; Zaltbommel, ruderaal terrein, adv., aug. 1963 (de Kl.); Haarlem, vuilstortterrein, adv., aug. 1963 (J. Schoute).
- Rudbeckia laciniata* L.; Tubbergen, langs beek bij Herinkhave, verw., sept. 1962 (S.); Oegstgeest, wegrand bij Oud-Poelgeest, verw., aug. 1963 (Dr. D. de Visser Smits); Leiden, terrein van de Hollandse Constructie-werkplaatsen, verw., aug. 1963 (H. J. van Hattum).
- Senecio jacobaea* L. var. *flosculosus* Lamk. & DC.; Amerongen, Amerongse berg, aug. 1963 (de Kl.).

- Tagetes minuta* L.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., aug. 1963 (M. T. J. & de Kl.).
- Tragopogon dubius* Scop.; Rotterdam, handelsterrein aan de Rosestraat, adv., sept. 1963 (Dr. S. J. van Ooststroom, R. & J. W. van Vliet). Zie *Gorteria* 1, 1963, p. 164.
- Xanthium spinosum* L.; Gemert, N.-Br., in tuin, adv., juli 1963 (opg. H. J. van de Laar).
- Elodea nuttallii* (Planch.) St. John; Tietjerk, Ouddeel, sloot bij Kleine Weelen, aug. 1963 (v. d. P.); tussen Driesum en Oostwoud-Kettingwier, slootje op klei, aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.); Laaxum, Fr., slootje langs Mokkebank, aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.); Bantega, gem. Lemsterland, slootje, aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.); Rhenen, in de Grift, ook in de zijsloten ervan, sept. 1963 (M. T. J. & de Kl.); Bunschoterpolder bij Eemdijk, juli 1963 (B. J. Hoogers); Kijkduin, Z.-H., sloot aan de Weindaelweg, aug. 1963 (de J., K. & R.); tussen Vlaardingen en Kethel, sloot, juni 1963 (Mevr. L. J. Blanche Koelensmid-v. d. Weerd).
- Potamogeton gramineus* L.; Mildam, polder, in slootje met helder water, aug. 1963 (M. T. J. & v. d. P.); ten Z. van Mildam, langs de weg naar Oldeholtwolde, sept. 1961 (v. d. P.); in de gracht van de Wildenborch, gem. Vorden, juni 1963 (v. d. P.).
- Potamogeton trichoides* Cham. & Schld. Voor een aantal (22) vindplaatsen, hoofdzakelijk in Friesland, uit de jaren 1958 tot 1963, zie *Gorteria* 2, 1964, p. 12.
- Allium carinatum* L.; Wageningen, stortplaats in de Koebongerd, adv., aug. 1963 (M.).
- Convallaria majalis* L., met vertakte tros en enige afwijkingen in de bloemen; Wasse-naar, Rust en Vreugd, juni 1962 (C. A. van Malsen). Zie *De Levende Natuur* 65, 1962, p. 119.
- Polygonatum multiflorum* (L.) All. × *P. odoratum* (Mill.) Druce (*P.* × *hybridum* Brügger); de opgave van Lunteren in *De Levende Natuur* 66, 1963, p. 187 is onjuist; dit moet zijn Rhenen, La Montagne, waarsch. verw. (M. T. J.).
- Juncus alpino-articulatus* Chaix ex Vill. subsp. *arthrophyllus* (Brenner) Reichg.; Punthuizen, gem. Losser, sept. 1962 (Chr. G. van Leeuwen & J. J. Kleuver).
- Juncus bufonius* L. subsp. *ambiguus* (Guss.) Sch. & Thell.; De Bijland tussen Lobith en Pannerden, oever, op zandige klei, okt. 1959 (A. J. M. Leeuwenberg).
- Juncus subnodulosus* Schrank; Veenendaal, De Blauwe Hel, aug. 1963 (J. B. M. Frencken & de Kl.).
- Luzula luzuloides* (Lamk.) Dandy & Wilmott; Lunteren, Goudsberg, juni 1963 (M. T. J.).
- Carex crawfordii* Fern.; wegberm langs het fietspad van de Knardijk tussen Harderwijk en Lelystad, adv., okt. 1963 (Mej. H. den Held & J. Kortselius). Zie *Gorteria* 2, 1964, p. 21.
- Carex demissa* Hornem. × *C. hostiana* DC. (*C.* × *fulva* Good.); Duurswoude, Fr., Hooiweg, natte heide, juni 1963 (v. d. P.).
- Carex demissa* Hornem. × *C. serotina* Mérat; Hoornsterzwaag, Fr., Miedweg, aan slootje, juni 1963 (J. F. Neve).
- Carex extensa* Good.; Wissekerke, inlaag van de Thoornpolder, aug. 1963 (A. de Visser).
- Carex hudsonii* A. Benn. × *C. nigra* (L.) Reichard (*C.* × *turfosa* Fr.); Pierikken, Kalenberg, gem. Oldemarkt, juni 1963 (S.).
- Carex sylvatica* Huds.; Hemmen, kasteelbos, sept. 1963 (M. T. J. & de Kl.).
- Bromus japonicus* Thunb.; Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., 1963 (opgave H. H. Prell).

- Eragrostis pilosa* (L.) P. B.; Rotterdam, spoorwegterrein aan de St. Jobsweg, adv., sept. 1963 (Dr. S. J. van Ooststroom, R. & J. W. van Vliet).
- Hordeum vulgare* L. monstr. *trifurcatum*; Utrecht, berm van de rondweg ten O. van de stad, adv., juli 1963 (Unio); Amsterdam, bij graanoverslagbedrijf, adv., sept. 1963 (Bo.).
- Hordeum jubatum* L.; Veenklooster, vuilstortterrein, adv., aug. 1963 (v. d. P.); Pernis, adv., juli 1963 (C. Swennen).
- Lolium rigidum* Gaud.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio); Leiden, Boerhaavelaan, tussen trottoirstenen, adv., sept. 1963 (de J.).
- Phalaris paradoxa* L. var. *praemorsa* Coss. & Dur.; Wageningen, graanoverslagterrein bij de haven, adv., juli 1963 (Unio); Naaldwijk, zandig terrein bij het Proefstation, adv., juli 1963 (Mevr. L. J. Blanche Koelensmid-v. d. Weerd).
- Himantoglossum hircinum* (L.) Spreng.; Schouwen, reservaat Schelphoek, 1962. Zie Jaarverslag Staatsbosbeheer 1962, p. 68.
- Typha angustifolia* L. × *T. latifolia* L. (*T.* × *glauca* Godr.); moerasje bij Eemdijk, 1951 (K. B. A. Bodlaender). Zie *Gorteria* 1, 1963, p. 164.

Summary

A list of new localities of rare species found in the Netherlands mainly during 1963.